

при этом совсем не обязательно радикально менять традиционные методы обучения. Применение этой теории делает хорошую учебу еще более эффективной, позволяя ученикам использовать все доступные и близкие им способы познания.

Література:

1. Бех І.Д. *Особистісно орієнтоване навчання* / І.Д.Бех, – К.: [б.в.], 1998.
2. Ворон М., Найда Ю. *Множинний інтелект: від теорії до практики* / М. Ворон, Ю. Найда. – <http://www.osvita.ua>, 2008.
3. Гарднер Говард. *Структура розуму: теорія множественного інтелекта* / Г. Гарднер, – М., «Вільямс», 2007.
4. Павлова Л.Д. *Сучасний зміст освіти: психолого-педагогічні проблеми особистісно орієнтованого навчання* / Л.Д.Павлова, – Луганськ [б.в.], 2003.
5. Писарик О. *Теорія множественних інтелектів Ховарда Гарднера* / О. Писарик. – <http://www.livejournal.com>, 2009.
6. *Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубчинського.* – Х.: ВД «Школа», 2009. – С. 365.
7. Nelson, Kristen. *Developing Students' Multiple Intelligences. Scholastic Professional Books*, 1998. Перевод с англ. О.Евстифеевой.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Буренко В. М.

*кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри методики мов та літератури
Інституту післядипломного педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

У сучасному суспільстві особливого значення набувають критерії суспільного прогресу, зумовленого соціальним запитом на високий рівень освіченості, культури, професіоналізму фахівців, умінні швидко адаптуватися до змін у суспільному житті та коригувати свою професійну діяльність.

Тому у процесі підвищення кваліфікації вчителів перспективним напрямком стає *андрагогічний підхід*, сутність якого полягає у стимулюванні, навчанні та самовдосконаленні дорослої людини, врахуванні принципів, форм і методів навчання, соціального й індивідуального досвіду, вікових і психологічних особливостей дорослої людини, специфіці організації навчальної діяльності, врахуванні індивідуальних особливостей дорослих, особливостей взаємодії викладача з учителями, розвиток освітніх потреб тощо. За слушним зауваженням Малколма Шеперда Ноулза пріоритетним завданням

навчання дорослих є «підготовка компетентних людей – таких людей, які були б здатні використовувати свої знання в умовах, що постійно змінюються, та чия основна компетенція полягала б у вмінні займатись постійним самовдосконаленням та самоосвітою протягом всього свого життя» [9, с. 141].

Під час навчання дорослих необхідно враховувати *основні принципи навчання дорослої людини*: спільна діяльність, опора на досвід, системність, самостійне навчання, індивідуальність, контекстність, еклектичність, актуалізація.

Також необхідно спиратись на *основні характерні особливості дорослих*, а саме: а) дорослі стають нетерплячими, коли у процесі навчання їхній час витрачається марно. Вони прагнуть до здобуття знань, які мають практичне значення; б) з віком дорослі все більше і більше покладаються на свій попередній досвід і повільніше сприймають навчальний матеріал, що суперечить їхнім переконанням та досвіду; в) у дорослих короткотривала пам'ять погіршується, а довготривала пам'ять покращується; г) дорослі краще навчаються, коли усвідомлюють важливість завдань і коли запропонована програма враховує їхні індивідуальні потреби, д) у дорослих зорові та слухові здібності погіршуються, швидкість реагування уповільнюється; е) індивідуальні відмінності дорослих є більш виразними, ніж у дітей; є) процес змін у дорослих складніший і вимагає більше часу для корекції вже набутих моделей мислення та поведінки; ж) дорослі намагаються досягти успіху, критично сприймають й оцінюють свої помилки, але не хочуть демонструвати свої слабкі сторони та недоліки перед іншими; з) під час обговорення інформації та вирішення проблемних питань дорослі надають перевагу парним та груповим формам роботи, різним стилям навчання, можливостям вибору і контролю, що є запорукою розвитку професійної майстерності вчителів, оскільки професійним обов'язком учителя є постійне підвищення кваліфікації, удосконалення професійної компетентності, щоденне навчання творчості.

Особливого значення у системі навчання дорослих набуває нині опанування вчителями інноваційними технологіями навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій, електронних педагогічних засобів тощо, оскільки **ІКТ** – це наразі один із основних напрямків розвитку суспільства.

Основу сучасних інформаційних технологій складають п'ять технічних досягнень:

- Поява нового середовища накопичення інформації на електронних носіях (магнітні стрічки, магнітні диски, лазерні диски тощо).
- Розвиток засобів зв'язку, що забезпечує доставку інформації практично у будь-яку точку земної кулі без суттєвих обмежень у часі та відстані, активне використання населенням засобів зв'язку (радіомовлення, телебачення, мережа передачі даних, супутниковий зв'язок, телефонна мережа тощо).
- Розвиток мікропроцесорної техніки, яка забезпечує можливість цифрової обробки інформації (електронні пристрої для збереження, відображення та перетворення інформації, техніка для копіювання та розмноження інформації, сучасна аудіо-відеотехніка тощо).
- Можливість автоматизованої обробки інформації за допомогою комп'ютера за заданими алгоритмами.

- Динамічний розвиток мережі Internet і перспективи її використання.

Враховуючи це, сучасний учитель повинен упевнено володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, а саме: методикою підготовки та структуризації ділової документації і навчально-дидактичного матеріалу, навичками роботи щодо створення електронних документів (наприклад, засобами текстового процесора Microsoft Office Word); методикою використання навчальних мультимедійних презентацій у навчально-виховному процесі та навичками щодо їхнього створення (наприклад, засобами редактора презентацій Microsoft Office Power Point); конференц-технологіями Net Meeting для організації навчальних занять, як у комп'ютерному класі, так і під час дистанційного навчання; електронною поштою та Інтернет-ресурсами для використання додаткових можливостей під час організації занять з використанням ІКТ та пошуку додаткової інформації; методикою створення тестів та роботи з тестовими оболонками як однією з форм організації комп'ютерного контролю; методикою роботи з сучасними програмними засобами навчального призначення.

Досвід переконує, що сучасні вчителі активно використовують комп'ютерні та інноваційні технології навчання, оскільки використання Інтернет-ресурсів у навчальній діяльності та інформаційне розмаїття мережі допомагає їм не тільки аналізувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт, розвивати творчі здібності, але й користуватися базою для реалізації загальношкільних Інтернет-проектів. Це міжнародний обмін (друзі з on-line листування, електронні консультації, виступи), співробітництво у вирішенні проблем (інформаційний пошук, вивчення окремих предметів іноземною мовою, шкільні Інтернет-олімпіади, спільні проекти, обговорення та аналіз певних проблем тощо), інформаційні зустрічі й акції (електронні публікації, створення бази даних, спільні дослідження, обмін даними між учасниками проекту).

Крім того, ті вчителі, які володіють ІКТ, мають доступ до освітніх Інтернет-ресурсів, тобто до інформації, якої немає в традиційних джерелах, а також мають можливість обмінюватися фаховою інформацією з колегами або спеціалістами-експертами з інших країн (ресурси для вчителів та учнів, проекти on-line, уроки в режимі on-line тощо), що відкриває великі перспективи для подальшого самовдосконалення.

Отже, володіння ІКТ є не тільки важливою характеристикою сучасної освіти, але й відкриває широкі можливості щодо перспективи зросту як для вчителів, так і для учнів, яких вони навчають, а також і для осіб, які мають певні вади і не можуть відвідувати заняття. Саме завдяки володінню ІКТ вони матимуть змогу відкривати новий світ і відчувати себе комфортно в сучасному суспільстві.

Ефективність же навчання у системі післядипломної освіти залежить від багатьох факторів (сформованої самомотивації, індивідуальних можливостей, попереднього та теперішнього досвіду, активної участі самих учителів у навчальному процесі, сприятливого психологічного мікроклімату на заняттях, індивідуальних стилів навчання, індивідуальних особливостей дорослих). Викладачі обов'язково мають враховувати як фактори, зазначені вище,

так і основні принципи навчання дорослих, у тому числі ІКТ (спільна діяльність, опора на досвід, системність, самостійне навчання, індивідуальність, контекстність, самосвідомість, еклектичність, актуалізація).

Література:

1. Болтівець С.І. Андрагогіка як вчення про удосконалення дорослої людини / С.І. Болтівець // Післядипломна освіта в Україні. – 2001. – № 1. – С. 47
2. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. – М., 1991. – С. 389
3. Загвязинский В. Педагогическое творчество учителя / В. Загвязинский. – М.: Педагогика, 1987. – 160 с.
4. Кадемія М. Ю. Сучасні педагогічні технології навчання дорослих / М.Ю. Кадемія // Теорія і практика управління соціальними системами. – Львів. – № 2. – 2014. – С. 11–17
5. Падалка О.С. Педагогічні технології: Навчальний посібник / О.С. Падалка. – Київ, 1995. – 150 с.
6. Протасова Н.Г. Післядипломна освіта педагогів: зміст, структура, тенденції розвитку / Н.Г. Протасова. – К., 1998. – 176 с.
7. Biech E. (Ed.). *ASTD handbook for workplace learning professionals*. – 2008
8. Dick, W. O., Carey, L., & Carey, J. O. *The systematic design of instruction*. – 2008
9. Knowles M/S/ *The Adul Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development*. – 6th edition. – London, New York, etc.: ELSEVIER Butterworth Heinemann, 2005. – 378 pp.
10. Pratima Dave Shastri. *Communicative approach to the teaching of English as a second language*. – Himalaya Publishing House. – 2010

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНІ УМОВИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вовк О. І.

доктор педагогічних наук, професор

**Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси, Україна**

В основі сучасної концепції оволодіння іноземною мовою (ІМ) лежить комунікативно-когнітивну діяльність – індивідуально-своєрідний, комплексно-інтегрований, усвідомлений, полівмотивований, зумовлений мовним кодом і соціокультурними та психологічними чинниками процес активного пізнання дійсності когнітивними й мовленнєвими засобами [1, с. 51].

Когнітивно-комунікативний процес є *індивідуально-своєрідним*, тому що кожен суб'єкт пізнання має: а) притаманний лише йому онтогенетичний